

Täysistunto

Torstai 15.11.2018 klo 16.01—19.41

11. Lakialoite laiksi kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa ja Euroopan talous- ja rahaliitossa

Lakialoite LA 36/2018 vp Paavo Väyrynen kp ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Arvoisat edustajat, totean tässä yhteydessä, että aloitteiden, niin kuin hallituksen esitystenkin, esittelypuheenvuorojen enimmäismitta on ei 5 eikä 7 vaan 10 minuuttia.

Keskustelu

19.13 Paavo Väyrynen kp (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyviä uutisia. — Arvoisa puhemies! Suomi on kärsinyt kovasti jäsenyydestään euroalueessa. Koko tämä yhtenäisvaluuttahanke on epäonnistunut, ja laajalti talousasiantuntijat nykyään ovat sitä mieltä, että oli paha virhe, että euroon siirryttiin. Virhe oli ennen muuta siinä, että muodostettiin liian laaja euroalue, mukaan tuli liian erilaisia kansantalouksia, ja tämä on jo tähän mennessä johtanut suunnattomiin ongelmiin. Ja Suomen liittyminen eurovaluuttaan oli tietysti paha virhe. Tämä näkyy erityisen selvästi, kun verrataan Suomen ja Ruotsin taloudellista kehitystä. Kansantaloudet ovat hyvin samankaltaiset. Ruotsilla on viimeisten kymmenen vuoden aikana ollut keskimäärin varsin vahva talouskasvu, Ruotsin kansantalous on nyt noin neljänneksen suurempi kuin oli kymmenen vuotta sitten, ja Suomi on hädin tuskin päässyt vaikeitten menetettyjen vuosien jälkeen samalle tasolle kuin ennen kansainvälistä finanssikriisiä. Jos Suomen kansantalouden kasvuvauhti olisi ollut samankaltainen kuin Ruotsissa, meidän kansantulomme olisi nyt viitisenkymmentä miljardia euroa suurempi kuin mitä se on ja julkisella vallalla olisi käytettävissään noin 25 miljardia enemmän rahaa kuin tällä hetkellä on. Mutta tästähän tässä salissa ei haluta keskustella, koska keskustaa ja kristillisdemokraatteja lukuun ottamatta kaikki eduskuntapuolueet ajoivat ja kannattivat Suomen liittymistä euroalueeseen.

Minähän tein vuoden 2015 kesällä kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Nämä kokemukset olivat tämän taustana ja toisaalta tietoisuus siitä, että tulevaisuudessa Suomi edelleen on häviäjä euroalueessa, ja toisaalta se, että oli näköpiirissä, että euroaluetta pyritään kehittämään finanssiunioniksi, velkaunioniksi ja liittovaltioksi ja tätä kautta menetämme taloudellisen ja lopulta myös poliittisen itsenäisyytemme. Yli 53 000 allekirjoittajaa saatiin, ja aloite toimitettiin tänne eduskuntaan käsiteltäväksi. Puhemiesneuvosto aikoi ensin päättää, että asiaa käsitellään vain perustuslakivaliokunnassa, mutta käydyn keskustelun jälkeen päädyttiin siihen, että talousvalio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2018 vp

kunnalta pitää pyytää lausunto. Nyt on mielenkiintoista todeta, että puhemiesneuvosto jälleen esittää, että aloitetta käsiteltäisiin vain perustuslakivaliokunnassa. En nyt tiedä menettelytapoja, mutta jos ne sallivat, niin minun mielestäni meidän pitäisi päättää, että pyydetään myös talousvaliokunnan lausunto tästä aloitteesta.

Tämä aloite pitää sisällään nyt kaksi kansanäänestystä, jotka esitetään järjestettäväksi Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä ensi keväänä. Alun perin kirjoitin tämän aloitteen niin, että se olisi käsitelty vain Suomen jäsenyyttä euroalueessa kuten tuo kansalaisaloitekin, mutta päädyin siihen, että samassa kansanäänestyksessä voitaisiin ottaa kantaa myös Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa.

Suomen liittyminen euroalueeseen tapahtui selvästi perustuslain vastaisesti, ja itse asiassa myös Euroopan unioniin liittymistä rasittaa aikamoinen legaliteetti- ja legitimitietiongelma. Nimittäin silloin, kun järjestettiin kansanäänestys Suomen liittymisestä Euroopan unioniin, nimenomaan todettiin, että tässä ei päätetä Suomen liittymisestä yhtenäisvaluuttaan, ja eduskunta myös tämän kannan hyvin selkeästi vahvisti. Kuitenkin, kun aikanaan Lipposen hallitus lähti viemään tätä euroalueeseen liittymistä eteenpäin, todettiin, että siitä päätettiin jo kansanäänestyksessä. Tämähän oli selvä perustuslain rikkomus, että tällä tavalla tehtiin. Tietenkin muodollisesti kaikki on kunnossa, koska eduskunnan perustuslakivaliokunnan enemmistö on aina mukavasti joutanut näissä tulkinnoissaan. Muodollisessa mielessä ei ole tapahtunut perustuslain rikkomista, mutta tosiasiasa tietysti näin on tapahtunut.

Näin ollen, kun euroalueeseen liittyminen itse asiassa ratkaistiin jo silloin unioniin liittymisen yhteydessä, on paikallaan, että kansalaiset pääsevät uudelleen äänestämään myös siitä, hyväksyvätkö he Suomen jäsenyyden Euroopan unionissa. Tässä kansanäänestyksessä olisi kaksi äänestyslippua, joista toisessa kysyttäisiin, hyväksyytekö Suomen jäsenyyden Euroopan unionissa, ja toisessa, hyväksyytekö Suomen jäsenyyden Euroopan talous- ja rahaliitossa.

Tässä lakialoitteessahan varsin perusteellisesti käydään läpi tämä asia: perustelut, kokemukset rahaliittoon kuulumisesta ja ne uhkatekijät, jotka tähän liittyvät.

Tämä taloudellinen puoli ensinnäkin: Sanoin, että jos Suomen kansantalous olisi kehittynyt yhtä hyvin kuin Ruotsin, meille olisi käynyt yhtä hyvin ja meillä olisi nyt paljon suurempi kansantulo. Olisi myös muuten paljon korkeampi työllisyysaste. Me olisimme Ruotsin tasolla työllisyysasteessa, jos meillä olisi ollut kymmenen vuoden ajan vastaavanlainen talouskasvu kuin Ruotsissa. Tämän Ruotsin ja Suomen vertailun suhteen tietysti voidaan väitellä siitä, että on muitakin tekijöitä. Tosiasia kuitenkin on, että kun Suomi oli liittynyt euroalueeseen ja alkoi kansainvälinen finanssikriisi, siinä yhteydessähän me jouduimme kärsimään ennen muuta siitä, että euroon siirryttäessä euro ensin devalvoitui voimakkaasti, ja tämä johti siihen, että Suomenkin talous alkoi suorastaan ylikuumentua. Tapahtui noin 30 prosentin devalvoituminen. Ja juuri silloin, kun tämä kansainvälinen finanssikriisi alkoi, tapahtui 100 prosentin revalvaatio, eli euron kurssi suhteessa Yhdysvaltain dollariin nousi kaksinkertaiseksi. No, tähän vielä liittyi Suomessa tämä onneton tulopoliittinen ratkaisu — Sari Sairaanhoidaja -ratkaisu — jolla pilattiin vientiteollisuuden kilpailukykyä. Tämähän johti siihen, että Suomen kansantalous ja vienti romahtivat noin neljänneksellä lyhyessä ajassa. Kun Ruotsilla oli oma valuutta — sielläkin tuli tietysti finanssikriisistä kielteisiä vaikutuksia — niin Ruotsi pääsi mukaan talouskasvuun, ja sen hedelmät nyt näkyvät. Suomen kohdalla kävi niin, että meidän heikko kilpailukykyimme esti meitä nousemasta laman pohjalta ja tuli tämä kymmenen vuoden menetetty vuosikymmen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2018 vp

Mitä tulevaisuuteen tulee, niin kyllä nyt näyttää hyvin selvältä se, että on syntymässä uusi euroalueen kriisi, globaali kriisi myös. Tulevaisuusvaliokunnassa monet asiantuntijat ovat tästä varoittaneet. Maailmassa on valtava rahoituksellinen ylikapasiteetti. Euroopan unionissa ongelmana on se, että Euroopan keskuspankki on pumpannut paljon rahaa euroalueen talouteen, ja jopa komission jäsen Katainen on varoitellut julkisuudessa, että tämän ylikviditeetin vuoksi näköpiirissä on euroalueen kriisi. Toisaalta Yhdysvaltain ja Kiinan taloudet myöskin muodostavat aikamoisen globaalin uhan, ja totta kai globaali kriisi iskisi pahasti tänne euroalueelle ja Suomeen.

Nyt hallitus ylpeilee sillä, että on varauduttu tuleviin aikoihin, kun on vähennetty velkaantumista. Hallitushan johtaa harhaan eduskuntaa, kun se puhuu runsaan miljardin euron budjettivajeesta. Siellä on mukana vientiluottojen palautuksia, joitten vuoksi todellinen budjettialijäämä on yli 3 miljardia, eli valtio ottaa velkaa yli 5 prosentin verran menojensa katteeksi — huippusuhdanteessa — ja nyt kun seuraava kriisi tulee, niin me olemme todella hankalassa tilanteessa. Ei ole enää sitä puskuria, jota kymmenen vuoden aikana on voitu käyttää velkaantumalla. Toisaalta euroonhan liittyy se ikävä puoli, että he, jotka tähän europrojektiin uskovat, ajavat nyt sellaista linjaa, että pitää rakentaa euron tueksi todellinen talousunioni, joka tarkoittaa käytännössä finanssiliittoa, velkaunionia ja liittovaltiota, ja siinä meidän itsenäisyytemme menisi. Meidän pitää nopeasti päästä eroon euroalueesta.

19.23 Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Euroopan unioni myytiin suomalaisille aikoinaan paitsi suurin toivein myös suorastaan valheellisin lupauksin. EU:hun liittymistä koskevan kansanäänestyksen alla poliitikot ja tiedotusvälineet julistivat kilpaa, ettei jäsenyys unionissa tarkoita esimerkiksi omasta valuutastamme luopumista tai kaiken kattavan sosiaaliturvajärjestelmämme avaamista rajoituksetta muiden EU-maiden kansalaisille. Kuinkas sitten kävikään? Nyt näemme, etteivät nämä vakuuttelut pitäneet lainkaan paikkaansa. Euroopan unioni on nykyisin täysin erilainen kuin se EU, johon suomalaisten niukka enemmistö ilmaisi kansanäänestyksessä vuonna 1994 halunsa liittyä.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset euromyönteiset päättäjät perustelivat aikoinaan Suomen liittymistä talous- ja rahaliitto Emuun taloudellisilla hyödyillä, kuten rahaliiton tuomalla vakaalla taloudellisella ympäristöllä ja maamme tiiviimmällä integroimisella Euroopan sisämarkkinoihin. Eurooppalainen vertailu on kuitenkin osoittanut, ettei maan talouskasvu ole riippuvainen euroalueeseen kuulumisesta. Tästä esimerkkinä voidaan mainita omaan valuuttaan nojaavan Ruotsin talous, joka on kasvanut talous- ja finanssikriisin jälkeen monia euromaita enemmän. Euromaiden talouksien rakenteelliset erot ovat kasvaneet euroalueen aikana myös tuottavuudessa ja kilpailukyvyssä. Euro ei ole kaventanut vaan kasvattanut jäsenmaiden välisiä eroja, joita on jouduttu paikkaamaan tukipolitiikalla, tulonsiirroilla ja yhteisillä veloilla. Euroalue vetää myös Suomea yhä enemmän kurjistumisen kierteseen, sillä maaltamme puuttuu oman rahapolitiikan tarjoama jousto negatiivisen talouskehityksen oloissa.

Arvoisa puhemies! EU:n yksi tämän hetken suurimmista ongelmista on kiistämättä euro. Epäonnistunut yhteisvaluutta ja sen ympärille rakennetut pelastustoimet heikentävät EU:n taloutta. Samalla ne lisäävät rahoitusmarkkinoiden kriisialttiutta. On suuri vaara, että tulevan eurokriisin, joka väistämättä tulee, ja siitä todennäköisesti seuraavien korjaustoimenpiteiden vuoksi EU-jäsenmaiden keskinäinen luottamus, taloudellinen moraali romuttuvat pysyvästi, ja tämä on erittäin vakava asia. Emun jäsenmaat ovat vastanneet epäonnis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2018 vp

tuneen rahoitusjärjestelmän tekohengittämisestä, mahdollistaneet pankeille voittojen keräämisen ja sosialisoineet tappiot veronmaksajien kannettaviksi. Poliittinen sääntely on toiminut markkinatoimijoiden vallan jatkeena, vaikka sääntelyn tulisi suojata kansalaisia ja markkinatoimijoita toistensa mielivallalta. Reaalitalouden tehtävä ei ole palvella rahoitusjärjestelmää, vaan asetelman on oltava toisinpäin.

Arvoisa puhemies! Euro on täysin epäoptimaalinen valuutta-alue, sillä se muodostuu valtioista, jotka ovat talouksien, kielten ja kulttuurien sekä geopolitiikan osalta liian erilaisia. Jotta valuutta-alue olisi aidosti toimiva, ympäristön pitäisi olla mahdollisimman yhtenäinen. Euroalueen epäoptimalisuuksista aiheutuvia ongelmia yritetään lievittää pankkiunionilla ja jäsenmaiden välisillä tulonsiirroilla eli tukipaketeilla. Euroalueen kasassa pitäminen edellyttää väistämättä lisääntyvää yhteisvastuuta, tiivistyvää integraatiota, jatkuvia tulonsiirtoja ja liittovaltion muodostamista. Tulonsiirrot vahvemmissa kansantalouksista heikompiin kansantalouksiin ovat toimivan valuutta-alueen ehto. Tässä mielessä näen, että Emun jäsenmailla on euron suhteen jäljellä kaksi vaihtoehtoa: ensimmäinen on eroaminen eurosta, ja toinen on EU:n syventäminen keskusjohtoiseksi tulonsiirtounioksi ja liittovaltioksi. Suomen itsemääräämisoikeuden ja talouden pelastamiseksi ainoa vastuullinen vaihtoehto on erota Emusta ja siirtyä eurosta omaan valuuttaan.

Arvoisa puhemies! EU:ta ollaan askel askeleelta kehittämässä liittovaltioksi, ja tätä en voi hyväksyä. En myöskään pysty kannattamaan Suomen jäsenyyttä toimimattomassa rahaliitossa. Kannatankin sitä, että suomalaiset pääsevät kansanäänestyksen kautta arvioimaan näitä jäsenyyksiä uudelleen. Emu-jäsenyydestä suomalaiset eivät ole saaneet vielä äänestää lainkaan.

Arvoisa puhemies! Olen iloinen siitä, että edustaja Väyrynen on tehnyt tämän käsitellyssä olevan lakialoitteen, ja voin kaikkien iloksi ilmoittaa, että kannatan lämpimästi tätä edustaja Väyrysen lakialoitetta.

19.29 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Britannian kansan suvereeni päätös oli jättää Euroopan unioni kesän 2016 kansanäänestyksessä. EU:n ja Britannian välisiä brexit-neuvotteluja ei ole kuitenkaan käyty hyvässä hengessä. Brysselin byrokraatit ovat halunneet koko ajan tehdä Britanniasta varoittavan esimerkin, jotta muut kansakunnat eivät rohkaistuisi jättämään EU-kolhoosia. Nyt kun Britannia on huonon brexit-sopimuksen jälkeen sisäpoliittisessa kriisissä, tulee mieleen kysymys, pyrkiikö EU tahallaan aiheuttamaan sekasortoa Britanniassa, jotta brexististä luovuttaisiin ja kansa pakotettaisiin äänestämään uudestaan EU:hun jäämisen puolesta. Tämähän on tuttu metodi menneisyydestä, muun muassa EU:n perussopimusta ja Lissabonin sopimusta koskeneista kansanäänestyksistä.

EU:n arvot ovat vitsi. EU ei noudata omia sääntöjään, mutta kun jäsenvaltiot vastustavat sitä, että valtioiden rajat poistetaan, päätösvalta viedään ja valtiot pakkoasutetaan muiden maiden kansalaisilla, silloin EU alkaa rangaista jäsenvaltioitaan ja syyttää EU:n arvojen rikkomisesta. Kauas ovat menneet ne ajat, kun Euroopassa toimittajat, asiantuntijat ja yliopiston sivistyneistö uskalsivat arvostella islamia. EU on ajautunut itsesensuurin tielle. EU ajaa 10 miljoonan sakkoja someyhtiöille, jos eivät poista vääriä mielipiteitä. EU antautuu islamin edessä.

EU-kriittisyys kasvaa Euroopassa. EU-federaateilla puntti sen sijaan tutisee, koska uhkailevat jopa sodalla, koska kansallismielisyys ja nationalismi ovat kasvussa. Kansallis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2018 vp

mielisyys ja nationalismi eivät aiheuta sotia, imperialismi ja imperialistinen politiikka aiheuttavat. Ei ole kansainvälisyyttä ilman kansoja. Yhteistyö on sopimista, ei EU-sanelua.

Euro on epäonnistunut projekti, EU on epäonnistunut projekti. EU:n tarina tulee päätymään, jotta itsenäisten valtioiden, kuten Suomen, tarina voi jatkua. Minä synnyin Suomessa, lapseni syntyivät EU-Suomessa, mutta toivon, että lastenlapseni syntyvät jälleen Suomessa. Me perussuomalaiset haluamme liittoutua muiden kansallismielisten kanssa EU:ssa, pysäyttää liittovaltiokehityksen ja purkaa tämän epäonnistuneen projektin niin, että siitä tulee isänmaiden Eurooppa, itsenäisten valtioiden vapaakauppa-alue.

Lisäksi kannatan edustaja Väyrysen esitystä siitä, että pyydämme lausunnon myös talousvaliokunnalta. Ja kannatan tätä lakiesitystä.

19.32 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Myös minä olen tämmöinen eurokriittinen ja perustelen sitä pikkusen.

Me olemme pikkusen kansa täällä Euroopan reuna-alueella, mutta erityinen: meillä on oma kieli, oma lippu, mitä muualla Euroopassa ei ole. Mutta se iso Eurooppa näillä päätöksillä, mitä nyt on tehty liittymisen ja muun suhteen, tulee tuhoamaan ja syömään tämän maan pois, meidän kulttuuri tuhoutuu ja niin edelleen. Kaikesta muusta ollaan kyllä huolissaan, mutta ei tämmöisestä normaalista perussuomalaisesta ihmisestä, hänen toimeentulostaan ja kulttuuristaan ja niin edelleen. Nämä kyllä unohdetaan. Muun muassa koppiaiset ja liito-oravatkin ovat tärkeämpiä tälle hallitukselle, näyttää siltä.

Minua on arvosteltu siitä, että olen eurokriittinen, vaikka meillä on vientiyritys ollut aikanaan. Olen sitä vieläkin.

Kerron markka-ajasta pikkusen. Silloin oli vientitakuulaitos, joka takasi kauppvoja, joita tehtiin pitkin Eurooppaa: Englantiin, Saksaan, Italiaan, Espanjaan. Vientitakuulaitos sanoi, että ne takaavat Saksan, Englannin, Norjan kaupat, mutta kun Espanjaan ja Italiaan mentiin, silloin sanottiin, että ei käy, koska ne maat ovat kulttuuriltaan erilaisia ja epäluotettavia. Mitenkä voi olla sitten niin, että niistä yhtäkkiä euroaikana tuli luotettavia? Kaikki takaukset, ja kaikki lähdettiin siihen mukaan. Yhtäkkiä tuli luotettavia maita tällä Lipposen nuijan kolautuksella. Sitä minä ihmettelen. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.